

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Provincies un mes. 0'25 Ptas.
 Estranjé un any 6'00 "
 Número corrent. 0'05 cents
 No retornam ets originals.

Direcció y Redacció: Arabi 6-pral.
 Buzón: Kiosko, A. Cabrices.—Cort.

Domicili de «Es Mascle Ros»
 EUREKA: Consejo de Ciento 336
 BARCELONA

Anuncis a n'«es «FOCH Y FUM»

(Per setmanes y amb [variació])
 Plana entera (prosa o vers). 100 Ptas.
 id. mitja 60 "
 id. quarta part. 35 "
 Versos de 10 retxes, «décima» 2 "
 id. 5 id. «quintilla» 1 "
 Amb prosa CINCH centims per paraula.

(Tirada: 4000 exemplars)

Setmanari bilingüe inimich de ses penes y amich d'es bon humó

Foch y Fum y s'aniversari de sa vista d'es procés Verga-Masclé Ros

Fa un any que es va celebrá
 O mplintse per tot de jent
 Com si fos, acte potent.
 Hey havia per entrá] bufetades, y está clá
 X no deu extrañarvos
 pues que ha de recordarvos
 F orsat a n'es que acudireu,
 F U M ns y altres heu lletjireu,
 W ay ja podrá olvidarvos.

X avuy es día oportú
 per fe memoria formal
 S obre aquell gran noningú
 que per terrano segú
 A nimava es Tribunal
 N o volguent baixá sa pena
 I ndignat a n'es pereixa,
 V entilant aquella escena,
 E svergant forta condena
 R idícula de mereixe;
 S obretot per un com jó
 A mb lo cual de ningú hem reya
 R esaltant lluny de sa pó
 T impulsat perque ja veyá
 venuda sa joya d'ó.

D 'es mercadé protestava
 E l cual despiadadament
 de lo milló mos privava,
 S 'Isleña, la que adornava
 V 's Isla constantement.

V erga, Verga, som vehinats.
 I mpossible es odiarmós.
 S aps be tu que *Es Mascle Ros*.
 T e en tots es seus apropats,
 V preci, amorosidats
 y si a fondo el coneixies
 D e tu no el t'allunyaries
 per enviarlo a Barcelona,
 E s mes, les gracies ta dona
 S 'homo de menos manies.

P er commemorá es gran día,
 R ecordém d'avuy sa fecha
 O bligant a sa poesia
 C om si ella fos mortal fecha.
 E s avny amb'alegría
 S a diada que ensech sa mecha.

V a essé día memorable
 E l cual en molta rahó,
 R ahó d'el tót envidiable,
 Q osava s'animació
 A mb entusiasme amigable.

M ay d'el Mon m'hagués cregut
 mb'un procés tant ruidós
 olament p'*Es Mascle Ros*
 ondemnat immerescut,
 L ogirá un públich tant crescut
 E l cual sols per mi venia
 ja que allá compareixia
 ecelós de veure es fallo,
 bligant en Xim el gallo,
 S 'estojás s'hipocresía.

E de gallo y va abusá
 O al menos heu demostrava.
 C om que l'homo s'enfadava
 H ey havia com es clá,
 moment que vermey torná
 Y a demuut *Es Mascle Ros*
 si cebaba vale ós
 ent resaltá es meu VAHINAT.
 n informe descarnat,
 olest y molt injuriós.

Y que hen digué de mentides
 per porermé condemná.
 S i hagués tengudes deu vides
 amb'entrañes atrevides
 A jo les ma fa llevá.
 N o es descuidava un moment
 com aquell que s'hi empenia
 ergueretjant molt potent
 s millonari decent
 evenedó de s'Isleña,
 altava com un model
 devant es Tribunal
 esultant homo faél
 gual que un que s'hen va al Cel
 perque no ha fet may cap mal.

D on Xim Pascual li amollava
 E ntusiasmát contra mi
 emperó que jo hem pensava
 S i l'homo de broma anava
 V mb lo cual no va essé axí.

V a essé la cosa al revés
 I en Xim sa posá a cantá
 S abent que anava a acusa
 I stalment com si un drama fés,
 A s'autó d'es gran Procés
 que per dí sa veritat
 e Mallorca es desterrat
 per causa de sa venuda
 n la cual suma crescudá
 a va tirá es gran VEHINAT.

P ues com dich, no va essé axí.
 R ecord que D. Xim Pascual
 brant cual *ki-ki-ri-ki*,
 C onfongué aquell Tribunal
 E l cual fallá contra mi
 S abent que no era legal.

V entarmé de sa Roqueta
 E s sensill per Don Juan
 R ey d'es duro y sa pesseta,
 Q ran millonari Vergueta
 A mb qui es menut si fa gran.

M ay, may li han de contradi
 A mb coses de tal calaña
 S abent que es Jutjes d'Espanña
 C uant precisen ascendi,
 L ogren sempre en so seu fi
 E n política; y es clá
 que es procés varen fallá
 R esignats a sa codicia.
 O ha España no heyá justicia
 S 'es que amagada no está.

F a breu temps que a Barcelona
 O bligat ja vatx parti
 C om si fos mala persona,
 H ipócrita, nom que hem dona
 tot *bicho verguista* a mi,
 X dech comunicarlós
 que a pesá de que m'obligan,
 F an un acte indecorós
 C uns que a *D. Juan* per favós
 M ay sa veritat li digan.

Y no heyá que duptaró
 que es un **homo** es meu VAHINAT.
 S i paguessen penjarlo
 es pilots que a son timó
 A mb gran maña han maniobrat,
 N o duptant ni jens ni mica
 I nduits per s'egoisma,
 V euriera que dantli pica
 E s de nostra *Patria chica*
 R etratantli un senapisma,
 es butzacas s'omplirien
 A mb sos dobbés d'es señó
 R esultant que el pelarién
 I llevó el malahirien
 pregonant que es un traidó.

D esde aquí jo estich xerrant
 E ncare que en *balde* sia
 ja que en *Verga* está eclipsant
 S es conciencias, y va untant
 V mb dobbés s'hipocresía.

V eritat que éll va guañá
 I es ben cert que jo he perdut
 S ois en sa lley de s'embut
 T al cosa sa pot lográ.
 V España sempre es veurá
 de que qui te dobbés vóla,
 e que qui no hen te redóla
 y per axó en so VEHINAT
 s per lo que he redolat
 obretot, m'han fet s'escóla.

P er molt que aquest desterrat
 P roemogui es present asunto,
 O mitint sa veritat,
 C om que sa tracta d'un *punto*
 l cual es adinerat
 S ebrá éll ferló *difunto*.

V erga! Ets una lumbrera,
 s teu missé Xim Pascual
 R esulta una cafetera,
 Q uañá en forma molt grollera.
 Y de tu si es menestral
 edita que tu no ets tu
 A mb cuant a persona noble.
 S ols per sa Casa d'es Poble
 C amines puesto segú,
 L o que no es creya ningú,
 E mperó creumé VEHINAT
 que es día menos pensat
 R esultará sense espera,
 O brint pás sa massa obrera
 S a mort t'heuré decretat.

ES MASCLÉ ROS.

Barcelona—Agost—1919.

Visita y banquete a n'es desterrat

Ja s'han ubertes ses llistes per anà a visita **Es Mascle Ros**.

Viatjes de vapor *ida y vuelta*, banquete amb'un cubert de **dotse pessetes** per cada comensal, tranvies desde sa Plassa de Catalunya a sa falda d'es monte Tibidabo, pujada y devallada a dit monte en so tren funicular, tot plegat per....

¿Cuánt direu?

Pues nó per **trenta cinch pessetes ¡7 duros!** com deyem a n'es número passat sinó per....

trenta pessetes ¡6 duros! y bon profit

Expedició piramidal, expiatoria y al alcance de todas las fortunas.

NOTA: A n'ets excursionistes que vulguin viatjar en primera o en segona, los farém es corresponent *descuento* y ells sa cuidarán de treure es pasatje.

Programa

Divenres.—A les 18'30, partida de Palma cap a Barcelona.

Disapte.—A les 7 arribada a Barcelona, ahont serán rebuts ets excursionistes p'es desterrat y una colonia de mallorquins que ja *entraonen el catalá*. Acte seguit, visite a n'es museos y fieras d'el Parque, ahont ets excursionistes trobarán atraccions per tots es gusts. A les 14, banquete a *tót lujo*, a n'es Gran Restaurant Tibidabo desde hont sa domina tot Barcelona y amb'una trompa de mirá lluny podran veure ses muntanyes de Mallorca. Adames, ets excursionistes podran admirar es *Museo de guerra* y ses numerosisimes atraccions interesants que heyá a sa *cúspide* d'el Tibidabo, entre les quals es *tren aéreo* únich a n'el Mon. A les 18, regrés cap a sa Plassa de Catalunya y visita a n'es *Musich-Halls* a veure ballá *rumbas y pulgas*. A les 20, teatros y altres herbes.

Diumenje.—Tot lo demati *a correnta* visitant es puestos mes dignes d'admirar per s'excursionista, entre ells es baños de *San Sebastian* de la Barceloneta ahont nadará qui vulga refrescarse sa pell. A les 14, es mallorquins de La Barceloneta s'encarregarán de fé unes sopas en peix a la mallorquina y mos daran qualca cosa mes per *derrera*, en lo cual farém *San Bruno*, «tant perhom no heyá res cá.» Si tenim temps d'aná a n'es Toros hey anirém. A les 18'30, sortida d'ets excursionistes cap a Palma en so vapor «Mallorca» y despedida d'es desterrat que los acompañará amb'una barca fins a sa sortida d'es Port y no es ferá mes lluny, per pó d'entrá dins es 100 kilometros.

Dilluns.—A les 7, arribada a Palma ahont es mallorquins que no hajen pogut formá part de s'excursió, los ferán multitud de preguntas referent a n'es desterrat y acte seguit sa dirijirán, (tots es que vulguin) a sa Direcció de FOCH Y FUM (Arabi 6 pral.) ahont estamparán sa seua firma y rúbrica ets excursionistes, a una vitela artisticament dibuixada, la cual será regalada en nom de tots, a n'**Es Mascle Ros** com a eterna memoria que li dedican es seus amichs y admirados.

Dimars.—FOCH Y FUM extraordinari amb'el cual **Es Mascle Ros** reseñará en vers tot lo que s'haje fet en s'excursió.

Per mes detalls y per inscriurese, a sa Direcció de FOCH Y FUM (Arabi 6 pral.) tots es de Palma y es d'es pobles, poren servirse d'es Corresponsals.

Sa Comisió gestora.

No val a badó

Aquesta es sa paraula d'es cataláns cuant veuen un forasté, però heyá que tení en compte que moltes vegades son ells que *baden* y com a botó de mostra, escoltau quina una m'hen sucsehí, y pot se vos servezca de lliadó a n'es que venguéu a passetjá o a cumplí un desterro a n'aquesta futura Ciutat autonomista.

Dimars passat a vespre, cercant fresca y fofint de s'asficiant caló Agostenca, m'hen vatx aná a seure a sa Plassa Real juntament eu dos fiys de «Ca na Maria d'es Cego» que vengueren a comprá robes superiors per sa venidera temporada, y de repente sa presentá un *lloro* (una famella d'aquellas que a Mallorca li diuen una *cotorra* pero aquí a Barcelona van al revés d'ets altres) la cual comensá a fe monades per devant noltros.

—¿Quina famella! (Digué un d'es jermans.)

—¡Bona! (Contestá s'altre.)

—¿Voleu que li demaném preu? (Vatx afeji jo.)

—¿Que vol di demaná preu?

—¿No veis que es un moble de llogué? Calláu veuréu. Pst, pst.

—¿Es a mi? (Diu ella arrambantsé.)

—Si por cierto. En Agosto debiéramos vivir permanentemente en una bañera con agua fría.

—Noltros mos hem asseguts a n'aquest banch de pedra, per tení la cosa fresca. Si gustes...

—¿Hay sitio para mi?

—Seu dona. Feisli lloch.

Ja la mos tenim asseguda esmitj. Es dos jermans ja s'uen y jo també m'encalentech. Sa coneix que s'atmosfera ha canviada, perque es barómetro s'enfila y es frare remena sa capulla. Allá xerrarem fins que venguéu la hora suprema que li vatx demaná sa filiació.

—¿Que noms?

—Lolita.

—¿Quina casualidad! (Diu es jermá majó.) Es mateix nom d'una cusetta que tenia la Señora Rita en pau descans.

—¿Y ahont vius?

—En la calle Poniente pero tengo un niso en la calle de Roca. ¿Quieres venir rubio? Es casa de confianza.

—¿Y a n'equin preu estás tassada?

—Por lo simpático que eres no pagarás nada.

Vatx oferí sa xaripa a n'es dos jermans y cap d'ells la volgué aprofitá per alló d'aquell refrán que diu: «Ni en viernes ni en martes, no te cases ni te embarques.» pero jo cabessut com som, hem vatx *embarcá* y hem vatx *casá* temporalment amb'ella.

S'auga ja claretjava cuant ma vatx despertá y vetx tota sa meua roba canviada de puesto, sa porta uberta y un disveri total, però tranquil dich a sa meua compañera creguen que dormia:

—¡Lolita!

—¿Que pasa.... Lolín?

—Ma pereix que ha entrat cualcú aquesta nit dins aquest cuarto mentres dormíem.

—Poco conoces los Misterios de Barcelona y por esto te habrán pelado como a un ratón.

—¿Jo pelat? ¿Y qui m'ha afeitat?

—Escucha: Nosotras cobramos un sueldo diario de la casa, para traer primos a dormir y mientras están entregados al sueño, los empleados se cuidan de limpiarles los bolsillos y la cartera. Que te sirva de escarmiento simplón.

—Tu ja m'has explicat sa teua part, are jo t'explicaré sa meua: Cuant jo vatx a dormí amb una dona esterna y a una casa desconeguda, a fi de poré dormí tranquil y que no ma prenguín per primo, com que coneix bé *Los Misterios de Barcelona*, procur posá a puesto segú es dinés, ses alhacas y sa cartera.

—¡Ja, ja, ja, ja....! Buscaló entonces.

—Are ta convenserás. (Pech bot d'es llit, ja feya claró, m'hen vatx a n'es penjadó hont hey

havía sa roba d'ella penjada y de dins ses seus butxacas trech sa cartera, es rellotja, sa bossa de plata, ets anells, sa guyeta de sa corbata, disset pessetes en plata, tres reals en ferro, sa pitaca d'es xigarros y una capsa de mistos. ¿Veis com no m'han tocat res?

—¿Pero que demonio has hecho?

—¡Saps que som de vius es mallorquins!

—¿Que ocurrencia!

—A Mallorca heu feim axí. Com que jo sabia cert que si entrava cap golfo a registrá se, caña es meus dobbés y no es teus, vatx pensé que lo milló era convertí sa teua roba en *caja de guardar caudales*, ja que es lladre s'hen guardaria prou de registrá sa teua vestidura ahont segons ell crey domés podria trobari un miró, un paperet de polvos, un altre de vermeyó p'es morros, una pinta y una polvera y axí es qu'aprofitant es moment en que sortires a defor en camieta per prepará es *lavabo*, jo vatj fe es radical canvi.

—¡¡¡Que astucia!!!

Y amb axó un consej vos dona es qui es *golfos* va burlá dormint en famella mona. Es alló, que a Barcelona creismé, no val a badá.

CAP VERMO.

Carré d'en Roca (Barcelona)—Agost—1919.

¡Interesant!

Visita y Banquete a n'es desterrat

Una partida d'amichs d'en Jordi Martí, *Mascle Ros*, desterrat a Barcelona, per defensá s'honra de Mallorca y protestá de sa *venida* d'el Miramar, han organist aquest viatge de desagravi a s'ignocent desitjant que aquest obsequi, servezca de purga a Don Juan, aquell que diu que no embarca subsistencias com ja digué en su día que no venia s'Isleña. ¡Te conozco, bacalao!

Aquest viatge servirá igualment per fe una mica de pasetjada, lo cual sempre es saludable y mes ara que feim sa competenci a n'en Torró en so suá sa gota grossa.

Sa sortida de Palma está señalada per día 12 de Septiembre qui ve y per lo tant es hora foch y fumeros d'apuntarvós. Día 10 a les onse d'es vespre quedarán tancades ses llistes definitivament y per aixó tots aquells que vulguin, es mateix temps que doná un recreo a n'es seu cos fe un acte de simpatia y de justicia los suplicám qu'en sa deguda anticipació passin a sa redacció d'aquest setmanari, Arabi 6 pral. (Costa de sa Pola) per recohi es corresponent tikit.

Fonda L'Estrella

Rafel, ¿que vius per Ciutat?
Fa un any.

—¿Que ma dius?

—Si.

—Idó tú ma podrás di ahont puch menjá y dormi per un preu ben moderat.

—Jo y sa meua *doncella* anit hem pensat quedá.

—¿Sabéu ahont heu d'aná?

Allá, a C'as Margalidá de sa fonda de L'Estrella.

De Lluchmajó

Es segon diumenje d'Agost sa ciutat de Lluchmajó te sa costum de celebrá una festa civico-religiosa amb'honor a sa seva patrona santa Cándida.

Anguañ, supós que per costum inveterada mes que per altre cosa, día 10 d'es mes en curs tengué lloch un simulacre de dita festa, sense mes importanci que quatre castañas de cap de dit, tal vegada en s'idea de llevarse es

fret que certs individus a ses corregudas sa repartiren.

Es número de ses corregudes va essé un poch accidentat, en motiu que a sa carrera d'es pollastres es corredós arribaren tan junts a sa meta, donant per resultat que s'alsaren dos bandos un a favó d'un corredó de Lluchmajó y s'altre a favó d'un de Campos que de sa llengo arribaren a n'es puñys y tot axó per falra d'autoridad.

Un futur homo d'uns desset anys que actuava d'Alcalde, sense mes condicions per ocupar aquest puesto qu'es privilegi d'es seu neixament.

Y per final de corregudes es pollastres d'orde de s'Alcalde, d'es mes gran, etc., varen essé duis a ca ses monjes de la Caridad, y es corradós, sa que faren con dos palmos de narices y..... un poch mes.

Y ara pregunt jo. Quin article de ses Ordenances Municipals autorisa a D. Pedro A. Mataró (será tot lo batle que voltros voldreu) per fe un regalo a ses monjes de la Caridad de dos pollastres que no eren seus? Si es nostro insustituible D. Pedro vol fe un regalo a se monjes o a un altre cualsevol, qu'el fase, pero d'es seu peculio particulá, naturalment y may de dos pollastres qu'eren d'un d'es corredós qu'havien presa part en sa carrera.

Per obrá en justici, D. Pedro. havia d'havé averiguat an'aquin d'es corredós perteneixien es pollastres y los hi havia d'entregá, no doná, porque ja eren seus.

D'aquesta manera entenem sa justici.

Un señó concejal, a sa sesió que s'Ajuntament celebrá dia 14 d'aquest mes, va fe una proposició (no sabem si per iniciativa propi o per encarrech) que no deixasen posá taules ni cadires demunt sa plasseta de C'as frares, per evitá qu'ets homos espanyassen ses plantes d'es jardi.

Suplich en aquest señó concejal y en ets altres que s'interesen p'es jardi de referenci, prenguin sa molestia de visitar-lo un dia entrada de fosque y veurán un vandalisme representat per dues dotzenas de nins de 4 a 14 anys que jugan y corren per dins aquells parterres, des trossant tot lo que troban en sos peus y en ses... mans sense qu'hey haje cap esteló de s'orde públich que los molest en lo mes mínim.

Sa proposició de prohibí es posá taules y cadires demunt sa plasseta, segons es nostro pareixe, va encaminada a te, com altre temps, política de campaná, y cregui, D. Miquel, no está el horno para bollos.

Cuant sa torni posá aquest asunto demunt es tapete, ja hem parlarém en mes detalls, encara que hagem d'essé sa causa qu'es potecaris, aquest dia, agotin es tilo.

Hasta la otra.

FOCINO.

Lluchmajó 18-7-1919.

ESTARELLAS

Estarellas te un calsat
Sobradament superio.
Tothóm diu que és es milló
Ymb cuestió de ben deixat
Desulta molt reforsat
En ses sebatas aquellas
Togran mascles y famellas
No que no logra ningú
Vvuy es lo mes segú
Ses sebatas Estarellas.

COLÓN 68

D'INCA

Anit, 21 Agost, tenim reunits, después d'un compás d'espera a nostros Administradós municipals; existeixen quatre concejals d'ells encara dos de los qui no acompanyaren a nostro Alcalde a los Toros. Comprovat una vegada mes queda que nostros Concejals prefereixen mes

aná a los Toros sense pasá pa sa Taquilla que no cuidarsé de s'Administració que los seus electors los confiaren, Sirva de ejemplo y no dormis mes, poble pagaho ja que a la brevedat serán convocades noves eleccions y d'elles ja hen parlarém en números sucesius.

Lletjada, aprovada y firmada s'a te anterió sa dona lectura e instancias de los empleats Municipals que demanen augment de salari, augment que, dada sa carestia de subsistencias considerán mes que indispensable. Passa a estudi de sa Comisió.

Queda acordat adquiri (o quant menos demaná) 50 toneladas de blat intervengut d'es carregat que s'espera y nombren a Don Toni Truyols per interveni en so pago y rebuda d'es mateix.

Segueixen asuntos que efecten molt poch a sa marca administrativa y acto seguido sonen ses sacramentals paraules clásicas de se levanta la sesión y amb'un santiamen hey ha el despejen seguit de los ja proverbials comentaris en mitad de sa Plassa Majó que versen sobre sa pasividat de no-tros heroes administratius.

¿Cuánt acabará tal estat de cosas?

Arriba es nomenclament d'una o altra Comisió per asuntos administratius y nostro Alcalde manifesta que, degut a les seves moltes ocupacions no s'en pot encarregá, los pochos concejals presents sa negan y sa veuen en la imperiosa necesidad de nombrá los ausentes los cuals se dan casos que s'excusen també.

¿¿Como está la Sociedad!!

BARBÓ INQUERO.

NOTAS: Es recient creat impuesto sobre s'exportació de calsat motivá es paro general de los constructós de tal industria y per tal motiu huelgan per tot arreu. ¡Llá-tima de brassos y temps que sa perden estant las subsistencias por las nubes! ¿Sa preocuparán nostros gobernants de tant grave problema?

Presos y visitadíssims continuen los cinch obrés que foren condemnats militarment per causes y motius que ja coneixeu.

¡Pobres de Pobres! Sofriu resignats ja que el destino manda y es vostro castigo imposit sa va acursant.

¡Vendrán tiempos mejores!!

FONDA PERÚ

Fonda Perú tothóm diu
Dit qui está mig e he engreixa
Ningún parroquiá s'hen queixa
Dit que allá no t vos ompliu
Y tal fonda aquest estiu
no mo negirá ningú
Derque n'estich ben segú
Es sa casa acreditada
Desalta, es anomenada
Única, Fonda Perú.

Juan Sansó

Notas Taurines

Día 7 de Septiembre qui ve, primé diumenje d'es mes, a sa nostra Plassa de Toros hey heurá una novillada estupenda en sos fres fenómenos mes grossos d'es temps moderns a dins ets astres novillerils.

Carlos Olmedo, Olmedito de Sanlucar de Barrameda, bona terra y bon vino, Manolito Granero de Valencia, el vergel de España y Manuel Escolano, Negrete de Alacán del homes, terreta de Deu, juntament en sos seus banderillés matarán en competenci 3 hermosos y bravos novillos de Don Sabino Flores de Peñascosa y 3 superiores de Don Pedro Sanchez de Salamanca. Asegurám qu'hey heurá gros.

Y ara fitsauvos en sos preus.
Entrada de sombra 1'50 pts.
Entrada de sol 1'00
Mitja entrada de sombra 1'00
Mitja entrada de sol 0'60.

CINE PROTECTORA

CINE tan acreditat
Com es de La Protectora
Imposible es dins Ciutat.
Ningú allá dins va suat
Es casa allá que enamora.

CINE

Telegrama de Barcelona

23-8-19 a las 10'45.

Mascle Ros a T. S. y C.ª bauxista de tiberi Can Perantoni. Rebuda, menjada y pahida saborosa ensaimada a la cual ferem honores dues botellas vi Marques de Mesa entregat un tros Briñón tothóm alaba ensaimada feta Can Canet gracias moltes esperám benevolencia amistosa enviarán una cada setmana agrahtint anticipadament regalo.

Mascle Ros y C.ª

Entrevistas en so desterrat

D. Gabriel Cirerol antich Cantalarrana conegut a s'Arraval Catalinero, D. Rafel Estarellas que va a comprar material per mascles y famellas, D. Damiá Gui habitant de sa Plassa d'en Coll que s'hen va cap a L'Havana juntament en D. Nicolau Pascual ex-artillé d'artillería que parteix a Cuba acompanyat de D. Mateu Sans y D. Pedro Cañellas sonsardineros de Son Sardina que abans d'anarsen a sa terra Havanera, anaren a confesarsé a varies cases de nines confesadores de la Gran Cataluña, per descarregarsé un faixuch pes que no es de conciencia.

Una juerga memorable

Eren les set d'es demati quant na Juana carregada de melóns y na Simona estibada de verdura, venien de fe sa compra per celebrá sa juerga marítima.

A les onse y mitja d'es vespre, partirem en s'embarcació, es trastos y ses famellas cap a sa Pradera y a devant s'Aigo Dolsa trobarem una barca d'amichs de marca acreditada, els cuals sa juntaren en noltros y allá ¡Visca s'Igualdad! y ¡Visca sa Repertidora!

Hey hagué baños d'asiento, carreres de vergoñes al aire libre y despues de passetjarmós per Sa Pradera en so mateix traje que sa passetjava Adán per dins el Paraís Terrenal mostrant noltros sa serp y ses Evas lo demés, buidarem una caldera de sopas menjant tots dins un ribell, mos acabarem una grossa coca amb pebres y no hem pogut sebre qui sa degué menjá ses retranques d'un juerguista, lo cert es que les perdé y no les pogué trobá p'enloch.

Y si per casualidad
algú troba ses retranças,
en tres copets a ses áncas
será aquest gratificat.

Turi... Vaqui.

De Portol

Tenim a n'aquest poble un jove tant aficionat a ses atletes que ara na festetja una tant guapa y elegant qu'está tot baves d'ella. Com qu'es seu sogre feya festa pa Sant Jaume si presentá amb'una coque tant grossa que va tení que llogá un carró de parey per transportar-le desde cas forné a cas sogre. Y n'haguesseu vistes de grapades! Tots feyen ma de moix, dasa qui dasa, y pegaren tal panxada que sa posaren sa panxa mes estirada que sa pell d'un tambó.

D'Alaró

Avuy casi m'empagaiesch de di que som d'es poble alaroné en vista d'es fets que pasaren aquí pa Sant Roch.

Comensant pa ses corregudes de bicicleta de dia 15 que segons deya sa gent qu'ets obrés volien fe pagá sis reals p'es d'es poble y vuit a n'es de fora vila dirém que gracias a n'es valent art d'es ciclisme, qui sa va sebre uní y demaná un duro per cada corredó o sinós no corrien sa anava a posá sa cosa dins lo just y legal pero, valguentsé de quatre debils y covarts esquirols abusaren de sa benevolencia d'es públich que presenciava s'acte. Aquets esquirols eren afiliats de sa funesta sociedad católica, com es ara, s'endió de Son Grau, es cagarri engreixat de llateta de c'an Reg, es picarol de Son Perantoni, es rebassó de c'an Pinoy, es nassarrut

de c'an Rubi y aquell *ailoi* que l'hey toler fiy d'en Toni d'es Porxo. Aquest acte va essé pitjò que sorti a sa carretero, ni a llevá a sa pols, sinó a robá es dobbés.

Arribarem a n'es vespre y abusant de sa bondat d'es poble y cuantra costum volien fe paga trenta centims per entrá a fe una volta a un puesto públich. Seguirém detallant un altra día.

Sa festa de Sant Matji

Anguañy a Santa Catalina tenguerem dues concordis. Sa que fe sa festa en primé lloch la fe fada a s'últim extrem, es ball no va teni s'exit qu'era d'esperá pero s'entrada aixi mateix bastá per pagá es *cadalso* que posaren. En resumen, havien de fe una festa may vista y va essé *poco vista*.

Sa festa que pegá derré la feren es Lluissos y sa distingui amb'un ball, de primera p'es qui cobraven. Per falta de cadires sa mogué es gran escandol abandonant es puesto es públich y hasta es *maestro sin permiso de nadie*. Sin embargo mos agradá molt tot, especialment aquella nina que mostrava es segón pis, y na Saldadet y hasta inclús sa Salera la cual prengué una cadira a un catalá y hey hagué alló de dirli:—Prou, noy, d'henrahoná.

No parl de ses Monjes ni de l'Iglesi perque estaven a les fosques, pero aixi mateix sa veyá algo. Qui está d'enhonabona és es nostro Sant que li han regalat dues campanes y una trona.

Es *cumulo* de tot varen essé ses catalineres, que n'hi ha de maques a bolets y per aixó acab diguent:

¡Oh gloriós Sant Matji
qu'estau dins una capella
un mascle amb una famella
molt be sa pot deverfi.

Es Mascle Moreno.

D'es Pont d'Inca

Fas a sebra a tots es fadrins que tenguin ganas de festetjá que no venguin p'es Pont d'Inca y d'una manera especial p'es carré de Son Bonet si no voleu qu'els-e passí lo que a mi m'ha passat, que después d'havé fet es sacrifici un grapat d'añys d'agontá a n'es portal de s'escaleta he estat despedit a la francesa. Ella qu'está per criada a ca ses..... (no vuy di es coló perque sa pensarán que tenen s'heterici) y na Pastanaga, criada d'allá y en Rava, espós de na Pastanaga, lograren convensa sa meua atlota posantli un cap com un temple y no tenguerem mes remey que partirmós es trastets y sinó demanuhó a n'es fiy d'es Borrat que va fe de bastax.

Sembla mentida que una *pastanaga* y un *rava* puguen du un manejo tant delicat y mes tenguent en conta lo desmanotats que son pues entre tots dos encara no han sabut fe un manat de ravanets.

Juan Mboylel.

Telegrama de Son Carrió

Vicario ser hombre listo. Lechona rifada hace tiempo, no salido el agraciado. Pastor de almas la engorda por su cuenta.

Resumen:

Aldea, tomado soberbiamente el pelo.
San Antonio, ofendido.
El cura, de enhorabuena.

Aleluya.

D'Algaida

Estariem contents qu'en torná vení un altra pich sert subjecta a n'es tallé de ses esperdeses tengué una bona representació.

Aixó de pujá y discuti de sa forma qu'heu va fe no surt a lloch y si no te es cap cla que no venga a fe aquestes poque-vergoñades,

¿Sabeu qui es ell? Pues es un que per dues pesettes sa compromet a picá un carretó de batre. Per lo tant desde aquestes columnes t'enviam a di que si tornes t'assegurám que no ta camparás tant be com s'altre pich.

Y acabám amb una cansó.

Digares qu'era s'escaire y plañys es teu goñá es pa; t'avisám, si vols torná, pedres t'haurém de doná tots es sabatés d'Algaida.

Dos sabatés.

Es ball de Sant Bernat

Diumenje era es día d'es ball de Sant Bernat y sa festa resultá tal com s'esperava, un desastre per complet, dat a l'amo'n pancheta es Tinent Alcalde escoltant es caciques seus que son molt balladós y ets obrés que tots tenien un complot fet per retirá es nostro Alcalde pero es tir los sorti per derrera segóns verén, y suplicám a l'amo'n Miquel que procuri du oil molt y bó y que a ribi per aquí, y podrém di que s'ocupa de coses necessaris, pero axó de balls y preteni retirá Alcaldes no's procedent com també aquest obré que vol passá per davant tothóm y fe desaires, pot está content de s'Alcalde de turaló perque el lliberá d'una gran domatigada que tenia preparada si a cabe de ballá.

Un admiradó.

FRITS Y CARRAGOLS

*Fris trobarás de primera
Desopóns bons si los vols.
Insuperable caldera,
També bistecs de ternera,
Salsa, ayoli y caragols.*

BONS NYRES

Un esquit de Buñola

S'altre día passant p'es carré d'Orient vaitx senti s'escandol que feyen unes que sa treyen ses bragues demunt es punt d'es *beatum*. Sa contienda era entre sa *beata Alemán*, aquella que per chismosa ja la volien treure de ses fies de la Purísima, qu'estava ajudada per una *Brodadora* que cabretja, y tótes dues insultaven es picapedrés de devant caseua perque no creien en sos seus beatífichs sermons, sa *beata* y s'altre perque feya oló de cabra.

Un'altra vegada callau y no mogueu tanta saragate. Tant *Beata* com *Brodadora* procurau esmendavós perque es pich que farà dos ja treurém sa regadora.

Sa festa de Son Alegre

Va essé molt lluhida sa festa que dedicada a Sant Bartomeu organisaren en Torrens y en Monserrat, los quals sense teni confreres varen quedá com el Gallito y en Belmonte.

A n'es ball hey va havé alló de di *carabassa!* a una nina sastresa que la s'en va du un catalinero d'es carré d'el Espartero. ¡Molt be pa ses monjetes!

Lo mes polit va essé sa llumanari posada p'es meu cosi Pau Bosch. A ses carreres hey hagué sa gran risa p'es qui les presenciava y s'empagament p'es corredós que sa creyen goñá melons de Guardamá y goñaren esponjes.

En Serra tocá tot es milló repertori de sa seua banda igualment qu'en Pep Llargué qu'es distingui executant en sa seua comparsa s'himne de sa Mort per siules.

Hey aná mes gent a peu qu'en tranvia. ¡Así se gobierna!

Es Mascle Moreno.

De Son Suñeret

Diumenje presenciarem es festejos Son Suñeretés y ¡Oh canela!

A les sis tarde, hora anunciada acudí part d'es poble *al lugar del.... desquicio* y a les set ja veyem ses pantorrilles a sa yallanera que, a falta de parroquians, *echaba la siesta*.

Tocades les set comensaren ses carreres de velocitat a peu a cargo d'es millórs andarins qu'encara no havien feta sa primera comunió.

Carrera ciclista quedó *sin efecto*. Voces et verba *pretereaque nihil*, que va di en Virgili.

A les deu doná principi un ball, gran iglesi y pochs perdons, alumbrat per unes bombilles *cariacontecidas* y a compás d'uns instruments funeraris. S'últim número va essé de tiferes, teresetes y un parey de coses mes representades per un pollensí *meningo-encefáltico* que, ballant, deixa sa pitonisa y fent de *niño mimado* fa riura ses ninfes y enemorá una sílfide de *ojos de morrongo hidrofóbico*.

El Morito.

D'Artá

Per lo que sa veu es colaboradó d'el honorable periodich «Llevant» que sa firma *Aidón*, surt a sa finestra per defensá es seu directó y rebaixa es nostro Batle en comparansas que no mereixen mes qu'es despreci públich.

Una vegada mes «Llevant» ha fet es ridícul.

Tot lo que diu n'*Aidón* referent a n'es comers d'eg Mestre Ferré, Cooperativa, Socorro y Minerva, tot aixó fus a dins una caldera juntament en so Reglament hagués donat per resultat un extracta de lo que feya la *Santa Inquisició*.

¿Qu'es nostro Batle no es una lumbrera administrativa? Estám conformes, pero aixó de si sap fe o no sap fe una carteta no es cap ridícul ja que un treballadó no es un mestre d'escola que ha de diriji un periodich so *cuyo lenguaje* fa riura. Lo milló seria que tots aquets de sa llengo *futrilenca* fundasen a sa vorera de la ma una Coloni y allá que fassen discursos y donin conferencis a n'es peixos, ja que per Artá s'unich porvenir que los espéra és tencarlós a dins es *Gabió*.

NOTA: A n'es número passat deyem qu'eren 80 guros de fochs es qui s'havien gastats y resulta que son 60; pero conste que afeijnthi es seus arreus si fan molt aprop.

Mes envant parlarém d'artícles publicats a «La Vanguardia Balear».

Hey ha molta paya d'es carré de Son Servera y es romansos, que prest sa publicarán son bons y deverfitts.

PINTÓ

*Pintó com en Tomau Gay
imposible es trobarlo!
No heu creis? Idó feis s'ensay
de bones mans p'es trebay
O milló dit; bon pintó.*

PINTÓ

D'es Port de Manacó

Dies passats vaitx tení es gust o es disgust (si disgust es que li reblanesquin ets *uys de poll* a un, a trepitjades) d'asistí a sa simpática festa *Porto-Cristeña* que es veraneants d'aquella Colonia, buidantsé propicis es butxecóns dedicaren a sa seva patrona.

Sa *Tia Bet* va essé sa que mi va dú. Ja vetx qualque lectó obri es barrám a n'es vent de veure en *Mitja-Bota* monta demunt ses anques d'una *madona*. Pues s'equivoca *Madó Bet* es un *carruatje-tanque* que gracies a n'es seu volumen o desarrollo fisich dú a demunt ses espatlles vint y pico de pasetjés de cap a n'es Port sense suá cap mica ni passá pena, lo que m'admira, pues apesá d'es gran pes que dú 1.500 kg. te uns jochs fenomenals y esvergue qualque bot que masetje es *pesatjés-sardinas* si tal sa pot di una gran massa de carn humana.

Arribats a n'es Port lo primé que vaitx veure va essé enmurtat es pasetj de sa Sirena y una jentada que tenia es cuiro en remuy o el sa remuyaven de suó tant calent anave aquest día es nostro amich es *Sol*.

Ses xeremies ma dugueren a veure ses coregudes a potó y ses regates.... dins la má (no vos cregueu que siguin ses d'un altra part) les quals anaren de primera gracies a sa vara de l'amo'n *Remos*.

Seguidament sa jent s'arremoliná a n'es pasetj y jo per no essé de menos també vaitx volé fe bolich per veure sa novedat. Corregueren ses cintes, «com ses pomes... a ferra pilla» que regalaren ses simpáticas señoretas d'aquella colonia, y no sa tregueren es cambuix perque eren mascles.... ¡si arriben essé famellas, hagueren corregut en lloch de cintes moñas!

Es fochs y sa música estaren molt acertats y s'iluminació d'es pasetjos magnífica.

Un aplauso a tots es qui contribuiren a ella y amb especial a n'es simpátich y populá meije catalá iniciadó y protectó d'aquella.

MITJA-BOTA.

Sa Huelga d'es Tranvies

Per memoria d'en Bernat Ferré

¡Visque es Boicot!

*Dia 8 d'Agost d'anguañy
pa sa causa d'es Tranvies
va essé es mes fatal d'es dies
p'en Bernat Ferré Compañy.*

*Seria s'hora les nou,
ets esquirols insultaren
y es guardies desembocaren
correguent a n'es renou.*

*Tant fort varen envesti
que per poch t'atropellaren,
¡Fuera! tant sols vares di
y per aixó t'agafaren.*

*Y conduit a ses Cotxeres
jores per una pareya
mentrestants que tothóm deya
lo innocent que Bernat eres.*

*A l'hondemá dematí
ta conduiren, Bernat
per mitx d'es carré fermat.
¡Es molt trist es pensarit*

*Ja que a sombra ta tencaren
essent obré molt honrat
y per un fuera escapat
mira com ta deshonnaren.*

*Deecansa y ten pacienci
que prest es día vendrá
que brillará s'ignocenci
y per bona concienci
s'honra teua brillará.*

GABRIEL CAUBET ALOU.

Foquifumeros: Prest sa posará a sa venta es colosal folleto «Primer aniversari de sa vista d'es Procés Verga Mascle Ros» versificat per UN D'ES DOS. 10 centims 10

Imp. de Roca, Ferrer y C. Socorro 92. PALMA

LOS TINTOS SON SIEMPRE VENCEN